

ស្វែងយល់អំពី អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ ក្នុងតុលាការកម្ពុជា

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ
ក្នុងតុលាការកម្ពុជា

**ស្វែងយល់អំពី
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ
ក្នុងតុលាការកម្ពុជា**

អារម្ភកថា

ដោយ **សម្តេចសហបរិច្ឆេទ ហ៊ុន ម៉ាណែត**
នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ជំនួយជាតិជាទីគោរព!

ការជំនុំជម្រះក្តីទៅលើរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ត្រូវបានបញ្ចប់ជាស្ថាពរហើយ នៅចុងឆ្នាំ ២០២២ កន្លងទៅ។ ខៀវ សំផន ដែលជាអតីតប្រមុខរដ្ឋ និងជាមេដឹកនាំ ជាន់ខ្ពស់នៃរបបខ្មែរក្រហម ត្រូវបានផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតចំពោះ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងការបំពានបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ លើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវឆ្នាំ១៩៤៩ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងរបបខ្មែរក្រហម រយៈពេលចន្លោះពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ថ្ងៃទី១៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩។

ការប្តេជ្ញាចិត្តដ៏យូរអង្វែងនិងម៉ត់ចត់របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការ សហប្រជាជាតិ និងសហគមន៍អន្តរជាតិ បាននាំមកនូវយុត្តិធម៌ជូនដល់ប្រជាជនកម្ពុជា។ តាមរយៈការស្វែងរកការពិត អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.) បានលើកកម្ពស់យុត្តិធម៌ និងបានចូលរួមចំណែកដល់វប្បធម៌មួយដែលនឹងរារាំងមិនឱ្យ ឧក្រិដ្ឋកម្មសាហាវឃោរឃៅទាំងនេះកើតឡើងវិញក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ទំហំនៃឧក្រិដ្ឋកម្មមានលក្ខណៈធំធេងមិនអាចវាស់វែងបាន ក៏ដូចគ្នាទៅនឹង ការឈឺចាប់ ដែលបានបង្កឡើងលើប្រជាជនកម្ពុជាផងដែរ។ ការខិតខំប្រឹងប្រែង ដោយយកចិត្តទុកដាក់អស់រយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា និង សហការី អន្តរជាតិ បានផ្តល់យុត្តិធម៌ដល់ជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហមជាច្រើននាក់។ អ្នក ដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះអំពើឃោរឃៅ ត្រូវបានដាក់ឱ្យទទួលខុសត្រូវ ហើយ អ.វ.ត.ក. បានផ្ញើសារដ៏មានឥទ្ធិពលដែលនឹងចូលរួមចំណែកដល់ការប្រយុទ្ធ ជាសកលប្រឆាំងនឹងអំពើនិរាស្ត្រភាពចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ។

នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ការងាររបស់សាលាក្តីនេះបានជួយពង្រឹងការគោរព នីតិវិធី និងបានជួយព្យាបាលរបួសពីអតីតកាលរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា និងបានអនុញ្ញាត ឱ្យពួកគេសម្លឹងឆ្ពោះទៅអនាគតប្រកបដោយសុខុមាលភាព។

ឆ្លៀតក្នុងឱកាសនេះ ខ្ញុំសូមអរគុណចំពោះការខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់អ្នកដែល ពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ ដែលបានបម្រើការងារប្រកបដោយវិជ្ជាជីវៈនិងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរសម្រាប់ អ.វ.ត.ក. និងប្រទេសកម្ពុជា។ ខ្ញុំក៏សូមកោតសរសើរជាពិសេសដល់ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណី និងសាក្សីនៅចំពោះមុខអង្គជំនុំជម្រះនេះ ដែលគ្រប់គ្នាបានបង្ហាញពីភាព ក្លាហានដ៏គួរឱ្យគោរពក្នុងការលាតត្រដាងការពិត និងចែករំលែករឿងរ៉ាវដែលបែកបាក់ របស់ខ្លួន។ ការចូលរួមរបស់អស់លោក លោកស្រី មានសារៈសំខាន់ចំពោះដំណើរការ តុលាការ ហើយនឹងមិនត្រូវបានបំភ្លេចឡើយ។

ខ្ញុំសូមអំណរនាវដល់យុវជនជំនាន់ក្រោយឱ្យគោរពដល់ការចងចាំរបស់ជនរងគ្រោះ និងការជំនុំជម្រះនេះ ស្របពេលដែលពួកគេឈានឆ្ពោះទៅមុខ និងរស់នៅប្រកបដោយ វិបុលភាព។ សូមរីករាយជាមួយនឹងសន្តិភាពដែលរកបានដោយលំបាក ខណៈពេល ជាមួយគ្នានេះដែរ សូមកោតសរសើរចំពោះការខិតខំប្រឹងប្រែងកន្លងមកដែល ធានាបាននូវសន្តិភាពនេះ!

សូមអរគុណ!

នាយករដ្ឋមន្ត្រី

សេចក្តីផ្តើម

ដោយ **ឯកឧត្តម វង្ស វិស្សត**

ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីប្រចាំការ

រដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកទិស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី

និងជាប្រធានក្រុមការងាររាជរដ្ឋាភិបាល

ទទួលបន្ទុកការអនុវត្តមុខងារសេសសល់របស់ អ.វ.ត.ក.

ចាប់តាំងពីរបបខ្មែរក្រហមត្រូវបានផ្តួលរំលំនៅថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក្រោមការដឹកនាំរបស់សម្តេចតេជោ ហ៊ុន សែន អតីតនាយករដ្ឋមន្ត្រី តែងមានការប្តេជ្ញាចិត្ត និងផ្តល់អាទិភាពខ្ពស់ក្នុងការស្វែងរកការពិត ផ្តល់យុត្តិធម៌ជូនជនរងគ្រោះ និងបញ្ចប់នូវវប្បធម៌និទណ្ឌភាពចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏សាហាវយង់យួង ដែលបានសម្លាប់រង្គាលនូវជីវិតប្រជាជនកម្ពុជារាប់លាននាក់។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.) បានចាប់ផ្តើមប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួននៅឆ្នាំ២០០៦។ ក្នុងរយៈពេល ១៦ ឆ្នាំកន្លងមកនេះ អ.វ.ត.ក. បានបញ្ចប់និទណ្ឌភាពចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មនៃរបបខ្មែរក្រហម ដែលបាននាំមកនូវការទទួលស្គាល់ជនរងគ្រោះ និងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

ក្រៅពីអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះចូលរួមក្នុងដំណើរការតុលាការក្នុងឋានៈជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានតំណាងផ្នែកច្បាប់ អ.វ.ត.ក. បានជួយសម្រួលដល់មនុស្សប្រមាណ ៦៥៨.០០០ នាក់ មកចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងអំឡុងពេលការងារផ្សព្វផ្សាយរបស់ខ្លួន។ ក្នុងចំណោមអ្នកចូលរួមខាងលើ មានមនុស្សជិត ២៥០.០០០ នាក់ បានមកតាមដានកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងបន្ទប់សវនាការដោយផ្ទាល់។ ការខិតខំប្រឹងប្រែងនេះមិនធ្លាប់មានពីមុនមកទេ ហើយតាមរយៈការអនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះចូលរួមក្នុងដំណើរការដែលធ្វើឡើងដោយ អ.វ.ត.ក. បែបនេះ

វាបានធ្វើឱ្យដំណើរការតុលាការនេះមានអត្ថន័យចំពោះជនរងគ្រោះទាំងអស់ ក៏ដូចជាប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល។ អ.វ.ត.ក. ទទួលបានការគាំទ្រ និងទំនុកចិត្តពីប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការបំពេញការងាររបស់ខ្លួនទាំងមូល។

ការបិទបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះក្តីខ្មែរក្រហមបង្ហាញពីជោគជ័យដ៏ពិសេសមួយ ហើយគឺជាការបញ្ចប់ការងារផ្នែកយុត្តាធិការ របស់ អ.វ.ត.ក.។ ឥឡូវនេះ ប្រទេសកម្ពុជានឹងចាប់ផ្តើមទំព័រថ្មីមួយទៀត ដែលនឹងប្រើប្រាស់មេរៀនទទួលបានពីបទពិសោធន៍របស់ អ.វ.ត.ក. ឱ្យបានជាអតិបរមា។ តាមរយៈមជ្ឈមណ្ឌលធនធានរបស់ អ.វ.ត.ក. ដែលស្ថិតនៅកណ្តាលទីក្រុងភ្នំពេញ ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់អាចស្រាវជ្រាវ និងសិក្សាពីប្រវត្តិសាស្ត្រផ្ទាល់របស់ពួកគេ ក៏ដូចជាសមិទ្ធផលរបស់តុលាការ។

រាជរដ្ឋាភិបាលប្តេជ្ញាបន្តការងារអប់រំដ៏សំខាន់នេះ បន្ទាប់ពីការបិទបញ្ចប់ អ.វ.ត.ក.។

សារពីអគ្គលេខាធិការ អង្គការសហប្រជាជាតិ

ពីលោក **António Guterres**
អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ

ពេលជាមួយគ្នានោះដែរ ជួយប្រជាជនកម្ពុជាឱ្យឆ្ពោះទៅមុខជាមួយគ្នា ចាកឆ្ងាយពី
ការឈឺចាប់ និងទុក្ខវេទនារបស់ខ្លួន។

អ.វ.ត.ក. បានធ្វើសារដ៏មានឥទ្ធិពលមួយទៅកាន់ពិភពលោកថា យើងអាច
បញ្ឈប់អំពើពុករលួយ និងធានាបាននូវយុត្តិធម៌ ទោះបីជាឧក្រិដ្ឋកម្មបាន
កើតឡើងជាច្រើនទសវត្សរ៍ហើយក្តី។ ការបន្តកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងលើការអប់រំ និង
ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានអំពីការងាររបស់ អ.វ.ត.ក. នឹងធ្វើឱ្យប្រាកដថា មិនមាន
ការសើសើប្រវត្តិសាស្ត្រឡើងវិញ ធានាបាននូវកេរ្តិ៍ឈ្មោះយូរអង្វែងនៃការផ្តល់
អំណាចដល់ជនរងគ្រោះ និងជួយមនុស្សជំនាន់ក្រោយក្នុងការរក្សាសន្តិភាព និង
ការផ្សះផ្សា។

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា (អ.វ.ត.ក.) ត្រូវបានបង្កើតឡើង
ដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌ជូនប្រជាជនកម្ពុជា ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដ៏គួរឱ្យរន្ធត់ដែលបាន
ប្រព្រឹត្តដោយរបបខ្មែរក្រហមក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៧០។ ការងារតុលាការបាន
ចាប់ផ្តើមនៅខែមករា ឆ្នាំ២០០៦ ហើយការជំនុំជម្រះបានបញ្ចប់ក្នុងរយៈពេល
ប្រមាណ ១៦ ឆ្នាំក្រោយមក ក្នុងខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២។

ការបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនេះ បង្ហាញពីការប្តេជ្ញាចិត្តរួមគ្នារវាង
រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងសហគមន៍អន្តរជាតិ ដើម្បីធានាបាននូវគណនេយ្យភាព
ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងក្នុងអំឡុងរបបខ្មែរក្រហម។

ក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការរយៈពេលប៉ុន្មានឆ្នាំមកនេះ អ.វ.ត.ក. បានជំនុំជម្រះ
និងផ្តន្ទាទោសមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ខ្មែរក្រហម និងអ្នកដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត
ចំពោះបទចោទប្រកាន់អំពើ អំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ
និងការបំពានបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ ឆ្នាំ១៩៤៩។ អ.វ.ត.ក.
ក៏បានចូលរួមចំណែកពង្រឹងនីតិវិធី និងបង្កើនសមត្ថភាពវិស័យតុលាការនៅកម្ពុជា
ផងដែរ។ ការងារផ្សព្វផ្សាយដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនរបស់ អ.វ.ត.ក. ដែលបាន
ផ្សព្វផ្សាយទៅដល់ប្រជាជនជាង ៦៥៨.០០០ នាក់ បានដើរតួនាទីដ៏សំខាន់ក្នុង
ការធានាថា ជនរងគ្រោះដោយសារអំពើហោរហៅមិនត្រូវបានគេបំភ្លេចចោល ខណៈ

មាតិកា

១. តើខ្មែរក្រហមជានរណា? _____ ១៣ - ១៤

ការជំនុំជម្រះ _____ ១៥ - ១៦

២. ហេតុអ្វីបានជាមានអង្គការសហប្រជាជាតិចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះ? _____ ១៧ - ១៨

៣. ហេតុអ្វីបានជាការកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ខ្មែរក្រហមចំណាយពេលយូរម្ល៉េះ? _____ ១៩ - ២០

៤. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុក អ.វ.ត.ក. ជាតុលាការ “កូនកាត់” និងហេតុអ្វីបានជាគេជ្រើសរើសយកគំរូនេះ? _____ ២១ - ២២

៥. តើហេតុអ្វីបានជាមេដឹកនាំខ្មែរក្រហមមិនត្រូវបានជំនុំជម្រះក្នុងតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនៅទីក្រុងឡាអេ? _____ ២៣ - ២៤

៦. តើអ្នកណាខ្លះត្រូវបានស៊ើបអង្កេត និងជំនុំជម្រះដោយ អ.វ.ត.ក.? _____ ២៧ - ៣៨

៧. តើជនរងគ្រោះបានចូលរួមចំណែកក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតុលាការដោយរបៀបណា? _____ ៣៩ - ៤០

៨. តើ អ.វ.ត.ក. បានផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាជនប៉ុន្មាននាក់ហើយ? _____ ៤១ - ៤២

៩. តើជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានសំណងដែរឬទេ? _____ ៤៣ - ៤៦

១០. តើ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញបទានដោយរបៀបណា? _____ ៤៧ - ៤៨

លើសពីការជំនុំជម្រះ _____ ៤៩ - ៥០

១១. តើមានអ្វីកើតឡើងពេលនេះ នៅពេលដែល អ.វ.ត.ក. បានបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះ? _____ ៥១ - ៥២

១២. តើ អ.វ.ត.ក. បំពេញមុខងារសេសសល់អ្វីខ្លះ? _____ ៥៣ - ៥៤

១៣. តើ អ.វ.ត.ក. បន្តគាំទ្រសាក្សី និងជនរងគ្រោះដោយវិធីណា? _____ ៥៥ - ៥៦

១៤. តើបណ្តាសារ អ.វ.ត.ក. ជាអ្វី? _____ ៥៧ - ៥៨

១៥. តើមជ្ឈមណ្ឌលធនធានរបស់ អ.វ.ត.ក. ជាអ្វី? _____ ៥៩ - ៦០

១៦. តើ អ.វ.ត.ក. ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដូចម្តេចខ្លះដល់ប្រទេសកម្ពុជា និងប្រជាជនកម្ពុជា? _____ ៦១ - ៦២

១៧. តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះដើម្បីការពារមិនឱ្យមានអំពើឃោរឃៅកើតមាននាពេលអនាគតក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងលើសពីនេះ? _____ ៦៣ - ៦៤

១៨. តើខ្ញុំអាចស្វែងរកព័ត៌មានបន្ថែមទៀតអំពី អ.វ.ត.ក. និងរបបខ្មែរក្រហមដោយវិធីណា? _____ ៦៥ - ៦៦

ជាតិលេខ

- បុគ្គលចំនួន **១០** រូប ត្រូវបានស៊ើបអង្កេត
- ឧក្រិដ្ឋកម្មនិងទីតាំងឧក្រិដ្ឋកម្មជិត **១០០** ត្រូវបានស៊ើបអង្កេត

សូមមើលសំនួរទី៦ នៅទំព័រទី ២៧

- បានទទួលពាក្យបណ្តឹងរបស់ជនរងគ្រោះ ចំនួនជាង **១១.០០០** និងចម្លើយរបស់ ជនរងគ្រោះជាង **៦.៩៣៦**
- ជនរងគ្រោះចំនួន **៣.៩៥៩** នាក់ បានចូលរួម ជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០១ និង ០០២
- បានទទួលពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៦.៤២២ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៣, ០០៤, ០០៤/០១ និង ០០៤/០២
- **៦៣៩** ថ្ងៃសវនាការ
- សាក្សី និងអ្នកជំនាញចំនួន **២១៤** នាក់ បានផ្តល់សក្ខីកម្មនៅពេលជំនុំជម្រះ
- ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន **១១៦** នាក់ បានផ្តល់សក្ខីកម្ម និងផ្តល់សេចក្តីថ្លែងការណ៍ នៃព្យសនកម្ម
- គំនិតផ្តួចផ្តើមស្តីពីសំណងចំនួន **២៦** ទទួល បានការអនុម័តយល់ព្រមពីអង្គជំនុំជម្រះ សាលាដំបូង

សូមមើលសំនួរទី៧ នៅទំព័រទី ៣៩

- បានចេញសាលក្រម សេចក្តីសម្រេច និង ដីកាតុលាការចំនួនជាង **១.៣៤៥**
- ឯកសារជាង **២៣២.០០០** នៅក្នុងបណ្តុំសារ តុលាការជាភាសាខ្មែរ អង់គ្លេស និង បារាំង ដែលមានចំនួនសរុប **២.៣៨០.៧០០** ទំព័រ
- ប្រជាជនចំនួន **២៤៤.៦៦៨** នាក់ បាន ចូលរួមសវនាការសាធារណៈ
- ប្រជាជនកម្ពុជាចំនួនជាង **៤០០.០០០** នាក់ បានចូលរួមក្នុងសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ

សូមមើលសំនួរទី៨ នៅទំព័រទី ៤១

- ចំណាយអស់ចំនួន **៤០៥** លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុងនោះរួមមាន៖
- ថវិកាចំនួន **៤៧** លានដុល្លារអាមេរិក បានទទួលពី **រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា**
- ថវិកាចំនួន **៦៨** លានដុល្លារអាមេរិក ជាជំនួយបានទទួលពី **អង្គការសហប្រជាជាតិ**
- ថវិកាចំនួន **២៩០** លានដុល្លារអាមេរិក ជាវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្ត បានទទួលពី **រដ្ឋចំនួន ៣០** និង **សហគោលអឺរ៉ុប**

សូមមើលសំនួរទី១០ នៅទំព័រទី ៤៧

១. តើខ្មែរក្រហមជានរណា?

ខ្មែរក្រហមបានគ្រប់គ្រងប្រទេសកម្ពុជាពីថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់ ថ្ងៃទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ក្នុងនាមជាបក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា (ប.ក.ក.)។ អំឡុង ពេលនោះ មេដឹកនាំខ្មែរក្រហមបានរៀបចំផែនការ និងរៀបចំឧក្រិដ្ឋកម្មទ្រង់ទ្រាយធំ ដើម្បីអនុវត្តបដិវត្តន៍របស់ខ្លួន រួមមានការជម្លៀសប្រជាជនពីទីក្រុង និងភូមិភាគ ពលកម្មដោយបង្ខំ និងការធ្វើបាបនៅតាមការដ្ឋាន និងសហករណ៍ ការចាប់ខ្លួន តាមអំពើចិត្ត ការធ្វើទារុណកម្ម ការបាត់ខ្លួន និងការសម្លាប់ ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយបង្ខំ និងការរើសអើងដីរីករាលដាលប្រឆាំងនឹងក្រុមមួយចំនួនដែលពួកគេ ចាត់ទុកថាជាខ្មាំង។

វិធីដែលខ្មែរក្រហមរៀបចំផែនការនិងធ្វើបដិវត្តន៍របស់ខ្លួននាំឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្ម ប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងអំពើប្រល័យពូជសាសន៍។ មនុស្ស ប្រមាណ ១,៥ ទៅ ២ លាននាក់បានស្លាប់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។

ទាហានខ្មែរក្រហមប្រដាប់ដោយអាវុធដើរចូលទីក្រុងភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ រូបថត៖ Roland Neveu

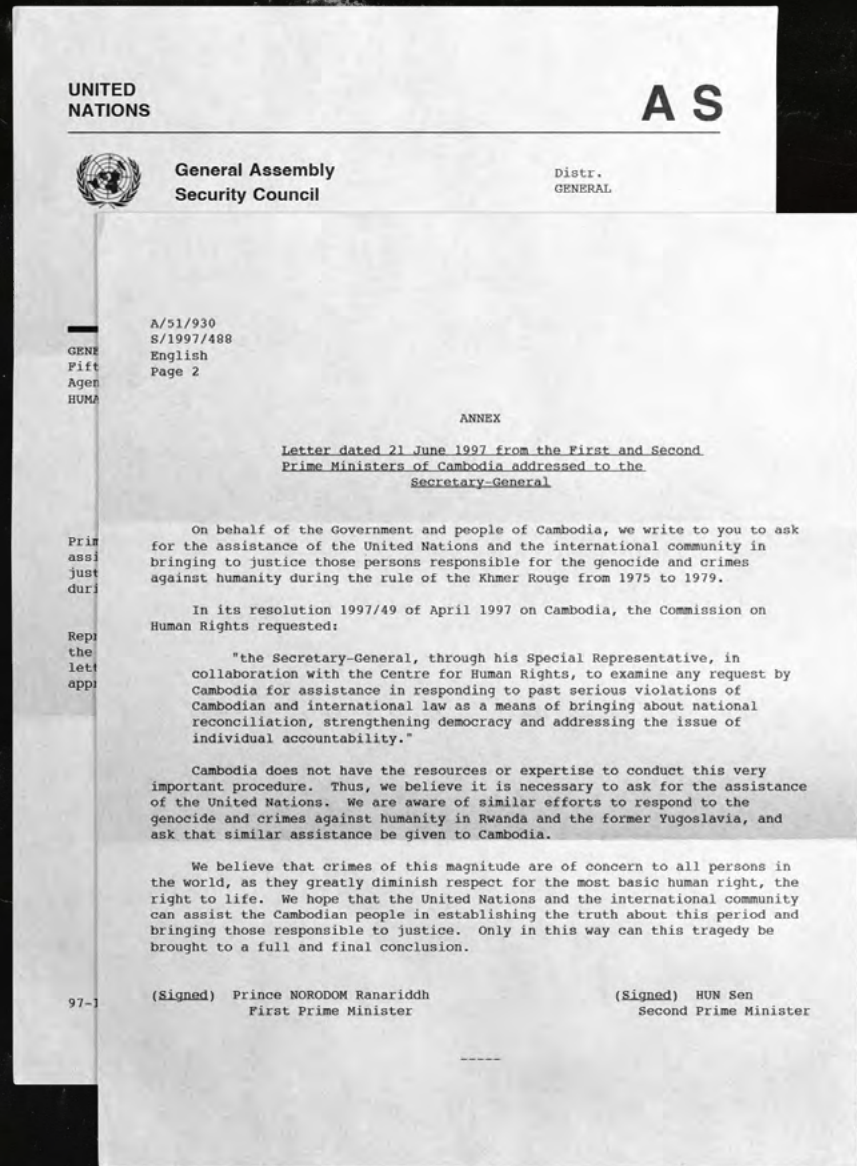
សព្វគ្រប់សំទាប់សាធារណរដ្ឋខ្មែរដែល ត្រូវបានដកហូតដោយទាហាន ខ្មែរក្រហមនៅទីក្នុងភ្នំពេញ នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥។ រូបថត៖ Roland Neveu

ការជំនុំជម្រះ

២. ហេតុអ្វីបានជាមានអង្គការសហប្រជាជាតិចូលរួមក្នុងការជំនុំជម្រះ?

នៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៧ អតីតសហនាយករដ្ឋមន្ត្រី សម្តេចក្រុមព្រះ នរោត្តម រណឫទ្ធិ និងសម្តេច ហ៊ុន សែន បានសរសេរលិខិតទៅកាន់អគ្គលេខាធិការ អ.ស.ប. ស្នើសុំការជួយឧបត្ថម្ភពីអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងដំណើរការកាត់ក្តីបទឧក្រិដ្ឋរបស់ខ្មែរក្រហម។ សហនាយករដ្ឋមន្ត្រីបានស្នើសុំការជួយឧបត្ថម្ភខាងលើ ពីព្រោះយល់ឃើញថា វិស័យតុលាការនៅកម្ពុជាខ្វះធនធាន និងជំនាញក្នុងការអនុវត្តកិច្ចការដ៏ស្មុគស្មាញនេះ ជាពិសេសដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនោះមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំង។

លិខិតនាយករដ្ឋមន្ត្រីទីមួយ និងទីពីររបស់កម្ពុជា ផ្ញើទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ស្នើសុំជំនួយពីអ.ស.ប. ដើម្បីនាំយកមកជំនុំជម្រះក្តី នូវបុគ្គលដែលទទួលខុសត្រូវចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មយូរអាយុក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។
ឯកសារ អ.ស.ប. No. A/51/930 and S/1997/488

៣. ហេតុអ្វីបានជាការកាត់ទោស ឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ខ្មែរក្រហមចំណាយ ពេលយូរម្ល៉េះ?

ប្រវត្តិសាស្ត្របង្ហាញថា វាមានការលំបាកខ្លាំងក្នុងការស៊ើបអង្កេតឧក្រិដ្ឋកម្ម
ខណៈដែលសង្គ្រាមកំពុងកើតមាននៅឡើយ។ នៅពេលដែលសង្គ្រាមស៊ីវិលបាន
បញ្ចប់ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៨ រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិ បានធ្វើការរួមគ្នា
ដើម្បីបង្កើតតុលាការមួយ ដើម្បីពិនិត្យអំពើហោរហោររបស់ខ្មែរក្រហម។ ដូច្នេះវាត្រូវប្រើ
រយៈពេលអស់ជិតបីឆ្នាំ ដើម្បីសិក្សានូវបញ្ហាសម្តីជាច្រើនសម្រាប់ អ.វ.ត.ក. ដែល
ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្រោមច្បាប់ជាតិកម្ពុជាក្នុងឆ្នាំ២០០១។ កិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិ
មួយត្រូវបានចុះហត្ថលេខារវាងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាជាមួយ អ.ស.ប.
ក្នុងឆ្នាំ២០០៣ ដែលចែងអំពីរបៀបដែលសហគមន៍អន្តរជាតិជួយដល់ការជំនុំជម្រះ
របស់កម្ពុជា។

នៅពេលដែលដំណើរការច្បាប់បានចាប់ផ្តើមក្នុងឆ្នាំ២០០៧ វាទាមទារឱ្យ
មានការយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់លើការប្រមូលភស្តុតាង ការស៊ើបអង្កេត ការជំនុំជម្រះ
និងការប្តឹងសាទុក្ខ។ ដំណើរការនេះតម្រូវឱ្យមានការពិនិត្យមើលភស្តុតាងដ៏ច្រើន
សន្លឹកសន្លាប់ ព្រមទាំងលក្ខខណ្ឌតម្រូវផ្នែកច្បាប់សំខាន់ៗជាច្រើន ដើម្បីធានាថា
កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីត្រូវបានធ្វើឡើងស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។

លោកជំទាវ និងស្ត្រីក្មេងៗចេញពីស្នាក់នៅសាលា
រួមមួយនៅខេត្តស្វាយរៀង ក្នុងឆ្នាំ១៩៨៣។
ប្រភព៖ DC-Cam

អតីតទាហានខ្មែរក្រហម ក្រោយពេលវាយអាវុធ និង
ចូលរួមជាមួយកងកម្លាំងរដ្ឋាភិបាលក្នុងអំឡុង
ឆ្នាំ១៩៩៦-១៩៩៨។
ប្រភព៖ Tom Fawthrop

៤. ហេតុអ្វីបានជាគេចាត់ទុក អ.វ.ត.ក. ជាតុលាការកូនកាត់ និងហេតុអ្វីបានជាគេជ្រើសរើសយកកំរូនេះ?

សាលាក្តីព្រហ្មទណ្ឌ ដែលមានសមាសភាពភាគីជាតិ និងអន្តរជាតិ ត្រូវបានគេហៅថាជាតុលាការ “កូនកាត់” តុលាការ “មានលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ” ឬ តុលាការ “ចម្រុះ”។ បើធៀបទៅនឹងតុលាការក្នុងស្រុកធម្មតារបស់កម្ពុជា អ.វ.ត.ក. មានសមាសភាពចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវីការពារក្តីជាតិ និងអន្តរជាតិរួមគ្នា។ អ.វ.ត.ក. បានផ្តោតជាពិសេសលើអំពើហោរយោដែលកើតឡើងក្នុងសម័យខ្មែរក្រហម ដែលត្រូវបានពិនិត្យទាំងក្រោមច្បាប់ជាតិ និងច្បាប់អន្តរជាតិ។

សាលាក្តីកូនកាត់គឺជាវិធីមួយដើម្បីឱ្យមានការចូលរួមពេញលេញពីថ្នាក់ជាតិ នៅក្នុងការស៊ើបអង្កេត និងការជំនុំជម្រះ ដែលនៅក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះធានាថាបានបំពេញតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។

ពិធីស្តុកចូលកាន់តំណែង សម្រាប់ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា ក្រុមទាំងប្រធាននិងអនុប្រធានរដ្ឋបាល នៅក្នុងព្រះរាជពិធីមួយ ធ្វើឡើងនៅព្រះបរមរាជវាំង ថ្ងៃទី៣ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០៦។

តើអ្នកដឹងទេ?

យន្តការយុត្តិធម៌កូនកាត់ត្រូវបានបង្កើតឡើងច្រើនដងមកហើយ ដូចជា សម្រាប់សៀវភៅឡេអូន ទីម័រខាងកើត បូស្នី និង កូសូវ៉ូ។ ទ្រង់ទ្រាយរបស់សាលាក្តីនីមួយៗ អាស្រ័យលើកាលៈទេសៈ ជាក់ស្តែងនៃជម្លោះ និងប្រទេសនីមួយៗ។

ដោយសារភាពបត់បែនរបស់វា តុលាការកូនកាត់អាចបង្កើនប្រសិទ្ធភាពយុត្តិធម៌។

ខុសពី “សាលាក្តីអន្តរជាតិ” ដូចជា សាលាក្តីអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី និង វ្ល៉ាន់ដា អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសដែលឧក្រិដ្ឋកម្មបានកើតឡើង។ ការជំនុំជម្រះត្រូវបានធ្វើឡើងជាសាសាខ្មែរ និងបើកចំហឱ្យមានការចូលរួមពីប្រជាជនកម្ពុជា និងត្រូវបានរាយការណ៍យ៉ាងទូលំទូលាយតាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយកម្ពុជា។ ការធ្វើបែបនេះធានាបានថាប្រជាជនកម្ពុជា ដែលបានទទួលរងផលប៉ះពាល់ពីឧក្រិដ្ឋកម្ម បានឃើញ បានឮ ហើយជាពិសេសនោះ បានចូលរួមក្នុងដំណើរការយុត្តិធម៌។

៥. តើហេតុអ្វីបានជាមេដឹកនាំ ខ្មែរក្រហមមិនត្រូវបានជំនុំជម្រះក្នុង តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬតុលាការ ព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិនៅទីក្រុងឡាអេ?

តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) ជំនុំជម្រះតែវិវាទរវាងរដ្ឋ និងរដ្ឋប៉ុណ្ណោះ។
តុលាការនេះមិនជំនុំជម្រះរឿងក្តីប្រឆាំងនឹងបុគ្គលទេ។

តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICTJ) ត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ២០០២ គឺ
ក្រោយការពិភាក្សាអំពីលទ្ធភាពបង្កើតសាលាក្តីកាត់ទោសខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្តើម។
តុលាការ ICC អាចជំនុំជម្រះតែបទឧក្រិដ្ឋទាំងឡាយណាដែលកើតឡើងក្រោយពេល
បង្កើតតុលាការប៉ុណ្ណោះ។

អគ្គនាយក អ.វ.ស.ក.
ស្ថិតនៅចោមចៅ ជាយក្រុងភ្នំពេញ។

តើអង្គការជានរណា?

រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ខ្មែរក្រហមត្រូវបានបិទបាំងដោយសម្ងាត់។ ប.ក.ក. បានបិទបាំងយ៉ាងសកម្មនូវការងាររបស់ខ្លួនពីសាធារណជន ក្រោមការក្លែងបន្លំនៃពាក្យ "អង្គការ" ជាអង្គការអនាមិកដែលត្រូវបានគេមើលឃើញថា មានអំណាចក្នុងការគ្រប់គ្រងសង្គមទាំងមូល។ អត្ថិភាពនៃ ប.ក.ក. និងថ្នាក់ដឹកនាំរបស់ខ្លួនត្រូវបានលាតត្រដាងដល់សាធារណជនកម្ពុជា ក៏ដូចជាពិភពខាងក្រៅក្នុងឆ្នាំ១៩៧៧ គឺជាងពីរឆ្នាំបន្ទាប់ពីខ្មែរក្រហមដណ្តើមបានអំណាច។

កម្មាភិបាលថ្នាក់ខ្ពស់ជាច្រើននៃ ប.ក.ក. ត្រូវបានសម្លាប់នៅក្នុងការបោសសំអាត ឬស្លាប់ដោយសារមូលហេតុផ្សេងទៀត មុនពេលដែល អ.វ.ត.ក. ចាប់ផ្តើមការជំនុំជម្រះរបស់ខ្លួន។

ស្វែងយល់បន្ថែមទៀតអំពីថ្នាក់ដឹកនាំ ប.ក.ក.៖ kr-hierarchy.eccc.gov.kh

នួន ជា (ឆ្វេង) ប៉ុល ពត (កណ្តាល) និង ខៀវ សំផន (ស្តាំ) នៅក្នុងវីដេអូយោសនាអំពីការរៀបចំការវាយប្រហារដើម្បីកាន់កាប់ទីក្រុងភ្នំពេញក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥។

ប៉ុល ពត ឈ្មោះកំណើត សាឡុត ស (១៩២៥-១៩៩៨) គឺជាអគ្គលេខាធិការរបស់ ប.ក.ក. និងជានាយករដ្ឋមន្ត្រីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

តាម៉ុក ឈ្មោះកំណើត ឈិត ជឿន (១៩២៥-២០០៦) គឺជាអនុប្រធានទីពីរនៃ ប.ក.ក. អនុប្រធានគណៈកម្មាធិការយោធា ប.ក.ក. លេខាភូមិភាគនិរតី និងជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម និងគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍របស់ ប.ក.ក.។ គាត់ត្រូវបានចាប់ខ្លួននិងឃុំខ្លួនដោយយោធាក្នុងឆ្នាំ១៩៩៩ តែទទួលបានសេរីភាពមុនពេលជំនុំជម្រះ។

សុន សេន (១៩៣០-១៩៩៧) គឺជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម និងគណៈកម្មាធិការយោធានៃ ប.ក.ក. ជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ នាយអគ្គសេនាធិការ និងឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីការពារជាតិ។ គាត់និងគ្រួសារត្រូវបានសម្លាប់តាមបញ្ជារបស់ប៉ុល ពត។

សោ ភឹម (១៩២៥-១៩៧៨) គឺជាលេខាភូមិភាគបូព៌ា អនុប្រធានទីមួយនៃគណៈប្រធានរដ្ឋ និងជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ និងគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិមនៃ ប.ក.ក.។ គាត់បានធ្វើអត្តឃាតក្នុងអំឡុងពេលបោសសម្អាត។

វន ផ័ត (១៩៣១-១៩៧៨) គឺជាសមាជិកគណៈកម្មាធិការមជ្ឈិម និង គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍ នៃ ប.ក.ក. និងជាឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីសេដ្ឋកិច្ច។ គាត់ត្រូវបានឃុំនៅមន្ទីរស-២១ និងក្រោយមកសម្លាប់តាមបញ្ជារបស់ នួន ជា។

៦. តើអ្នកណាខ្លះត្រូវបានស៊ើបអង្កេត និងជំនុំជម្រះដោយ អ.វ.ត.ក.?

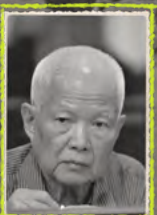
ក្នុងរយៈពេលជាច្រើនឆ្នាំ កម្មាភិបាល និងទាហានធម្មតារាប់ម៉ឺននាក់បានបោះបង់សមាជិកភាពរបស់ខ្លួនពីខ្មែរក្រហម។ ឈរលើស្មារតីក្នុងការទទួលបានយុត្តិធម៌ ការពិត និងការបង្រួបបង្រួមជាតិ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីកាត់សេចក្តីតែមេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់របស់របបខ្មែរក្រហម និងអ្នកទាំងឡាយណាដែលទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុតចំពោះអំពើហោរហៅ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងចន្លោះថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ និងថ្ងៃទី៦ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ តែប៉ុណ្ណោះ។

ដោយសារពេលវេលាកន្លងទៅ មេដឹកនាំជាន់ខ្ពស់ជាច្រើនបានស្លាប់នៅចន្លោះចុងបញ្ចប់នៃរបបនោះក្នុងឆ្នាំ១៩៧៩ និងនៅពេលដែល អ.វ.ត.ក. បានចាប់ផ្តើមប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួន។

អ.វ.ត.ក. បានជំនុំជម្រះ និងកាត់ទោសបុគ្គលច្រើន៖

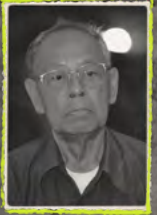
កាំង ហ្គេកអ៊ាវ ហៅ “ខុច”

ខៀវ សំផន

នួន ជា

ខៀវ សារី

ខៀវ ធីរិទ្ធ

បុគ្គលចំនួនប្រាំនាក់ត្រូវបានស៊ើបអង្កេត ប៉ុន្តែរឿងក្តីរបស់ពួកគេមិនបានបន្តទៅជំនុំជម្រះទេ៖

ស៊ូ ម៉េត (ស្លាប់មុនពេលចោទប្រកាន់)

មាស មុត

យឹម ទិត្យ

អ៊ឹម ចៃម

អា អាន

ការរៀនសូត្រ ១ អំពី ក្នុងខ្មែរក្រហម
ប្រភព៖ be-cam

សំណុំរឿង ០០១

កាំង ហ្គេកអ៊ារ ហៅ “ខុច”

កាំង ហ្គេកអ៊ារ ហៅ “ខុច” (១៩៤២-២០២០) ជាប្រធាន និងលេខាមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ជាកន្លែងឃុំខ្លួន សួរចម្លើយ និងសម្លាប់ខ្មាំងតាមការសន្មត របស់បក្សកុម្មុយនិស្តកម្ពុជា (“ប.ក.ក.”)។ គាត់ត្រូវបានកាត់ទោសដោយ អ.វ.ត.ក. ជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត ចំពោះការចូលរួមក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និង ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១។ គាត់បានទទួល មរណៈភាពខណៈពេលកំពុងអនុវត្តទោសរបស់ខ្លួននៅក្នុងពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាល។

ការកឃើញសំខាន់ៗ:

- បានជួយបង្កើតមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១ បានរៀបចំដំណើរការប្រព្រឹត្តិទៅរបស់ មន្ទីរសន្តិសុខនេះ និងបានគ្រប់គ្រងលើបុគ្គលិកទាំងអស់នៃមន្ទីរសន្តិសុខនេះ។
- បានបណ្តុះបណ្តាលអ្នកសួរចម្លើយ ឱ្យប្រើប្រាស់អំពើហិង្សាលើរាងកាយ និងផ្លូវចិត្តប្រឆាំងនឹងអ្នកទោស។
- បានលើកទឹកចិត្ត បានជួយ និងផ្តល់ការគាំទ្រផ្លូវចិត្តដល់បុគ្គលិករបស់ខ្លួន ដោយដឹងថា អំពើរបស់គាត់នឹងអាចនាំឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្មនៅមន្ទីរ ស-២១។
- បានដាក់ឃុំឃាំងមនុស្សយ៉ាងតិច ១២.២៧៣ នាក់ និងបានសម្លាប់អ្នកទោស យ៉ាងហោចណាស់ចំនួន ១១.៧៤២ នាក់ នៅមន្ទីរ ស-២១។
- ទទួលខុសត្រូវចំពោះការធ្វើបាបបែប អមនុស្សធម៌ ការធ្វើទារុណកម្ម និងការ ស្លាប់របស់អ្នកទោសនៅមន្ទីរ ស-២១។

សំណុំរឿង ០០២

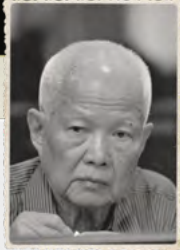

នួន ជា

នួន ជា ឈ្មោះកំណើត ឡៅ តឹមលន (ឆ្នាំ១៩២៦-ឆ្នាំ២០១៩) គឺជាអនុលេខា ប.ក.ក. ជាប្រធានសភាតំណាងប្រជាជន និងជានាយករដ្ឋមន្ត្រីស្តីទីបណ្តោះអាសន្ន នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គាត់ត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតពី បទអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម។ គាត់បានទទួលមរណភាពខណៈកំពុងអនុវត្តទោសជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិត និង មុនពេលបណ្តឹងសាទុក្ខរបស់គាត់។

ការកឃើញសំខាន់ៗ:

- បានបង្កើត បានគ្រប់គ្រង បានអនុវត្ត និងបានផ្សព្វផ្សាយអំពីផែនការឧក្រិដ្ឋរបស់ ប.ក.ក.។
- បានបញ្ជាឱ្យមានការបោសសម្អាត និងការសម្លាប់ខ្មាំងទូទាំងប្រទេស រួមបញ្ចូលទាំង នៅមន្ទីរសន្តិសុខ ស-២១។
- បានរៀបចំផែនការជម្លៀសប្រជាជនទ្រង់ទ្រាយធំ រួមបញ្ចូលទាំងការជម្លៀសពីទីក្រុង ភ្នំពេញ និងទីកន្លែងផ្សេងៗទៀត។
- មានចេតនា និងបានជួយជ្រោមជ្រែងការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋាន និងមន្ទីរសន្តិសុខ រួមបញ្ចូលទាំងតាមរយៈការបង្ខំគូស្រករឱ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។
- បានប្រព្រឹត្តអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងប្រជាជនវៀតណាម និង ចាម និង បានធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិក បុគ្គលិករបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងសមាជិក គ្រួសាររបស់ពួកគេ។

ខៀវ សំផន

ខៀវ សំផន (១៩៣១) ជាប្រធានគណៈប្រធានរដ្ឋនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ (ប្រមុខរដ្ឋ)។ គាត់ត្រូវបានកាត់ទោសឱ្យជាប់ពន្ធនាគារអស់មួយជីវិតពី**បទអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម** ហើយគាត់កំពុងអនុវត្តទោសនៅក្នុងពន្ធនាគារខេត្តកណ្តាលនៅពេលបោះពុម្ពផ្សាយនេះ។

ការកឃើញសំខាន់ៗ៖

- បានគាំទ្រជាសាធារណៈដល់ឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ ប.ក.ក. តាមរយៈមុខតំណែងជា រដ្ឋបុរស និងជាអ្នកនយោបាយរបស់គាត់។
- បានបង្កើត និងបានអនុវត្តគោលនយោបាយសេដ្ឋកិច្ច និងពាណិជ្ជកម្មរបស់ ប.ក.ក. ដែលបានធ្វើឱ្យប្រជាជនកម្ពុជាទទួលរងភាពអត់ឃ្លាន។
- បានដឹងអំពីការបោសសម្អាតទ្រង់ទ្រាយធំ ស្ថានភាពរស់នៅដ៏អាក្រក់ កង្វះខាត អាហារ និងជំងឺ ហើយមិនបានអន្តរាគមន៍ដើម្បីធ្វើឱ្យស្ថានភាពទាំងនោះប្រសើរឡើង បើទោះបីជាគាត់កាន់មុខតំណែងជាន់ខ្ពស់ក្តី។
- មានចេតនា និងបានជួយជ្រោមជ្រែងឱ្យមានការប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋាន មន្ទីរសន្តិសុខ និងតាមរយៈការបង្ខំគូស្រករឱ្យរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍។
- បានប្រព្រឹត្តអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ប្រឆាំងនឹងប្រជាជនវៀតណាម និងបានធ្វើទុក្ខ បុកម្នេញលើពុទ្ធសាសនិក បុគ្គលិករបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ និងសមាជិកគ្រួសាររបស់ ពួកគេ។

សំណុំរឿង ០០២

អៀង សារី

អៀង សារី មានឈ្មោះកំណើត គឹម ត្រឹង (ឆ្នាំ១៩២៥-ឆ្នាំ២០១៣)។ គាត់ជា ឧបនាយករដ្ឋមន្ត្រីទទួលបន្ទុកកិច្ចការបរទេសនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គាត់ត្រូវបាន ចោទប្រកាន់បញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះពីបទអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំង មនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មក្រោមក្រមព្រហ្មទណ្ឌកម្ពុជា។ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងគាត់ ត្រូវបានបញ្ចប់នៅថ្ងៃទី១៤ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៣ បន្ទាប់ពីមរណភាពរបស់គាត់។

ការកេងប្រកាន់សំខាន់ៗ៖

- រួមជាមួយ ប៉ុល ពត, នួន ជា, ខៀវ សំផន និងមេដឹកនាំផ្សេងទៀត មានចេតនា ប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋាន និងមន្ទីរសន្តិសុខ ការរៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដោយបង្ខំ និងការរើសអើងដ៏ទូលំទូលាយប្រឆាំងនឹងខ្មាំងតាមការសន្មតរបស់ ប.ក.ក.។
- បានបង្កើតសេចក្តីណែនាំរបស់ ប.ក.ក. ដើម្បីកម្ទេចខ្មាំង និងគ្រប់គ្រងបញ្ហា សន្តិសុខផ្ទៃក្នុង។
- បានគាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តជាសាធារណៈឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងប្រជាជន តាមរយៈវគ្គរៀនសូត្រមនោគមវិជ្ជា។

សំណុំរឿង ០០២

អៀង ធីន្ទ

អៀង ធីន្ទ (ឆ្នាំ១៩៣២-ឆ្នាំ២០១៥) គឺជាជនរងគ្រោះសង្គមកិច្ចនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គាត់ត្រូវបានចោទប្រកាន់បញ្ជូនទៅជំនុំជម្រះពីបទអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មក្រោមក្រមព្រហ្មទណ្ឌ កម្ពុជា។ អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបានរកឃើញថាអៀង ធីន្ទ មិនមាននីតិសម្បទា អាចទទួលបានការជំនុំជម្រះ ប៉ុន្តែនៅស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យរបស់តុលាការហូតដល់ គាត់ទទួលមរណភាព។

ការកេងប្រកាន់សំខាន់ៗ៖

- រួមជាមួយ ប៉ុល ពត, នួន ជា, ខៀវ សំផន, អៀង សារី និងមេដឹកនាំផ្សេងទៀត មានចេតនាប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅតាមសហករណ៍ ការដ្ឋាន និងមន្ទីរសន្តិសុខ រួមមាន តាមរយៈការបង្ខំឱ្យគូស្រកររៀបអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងការរើសអើងដ៏ទូលំទូលាយប្រឆាំង នឹងខ្មាំងតាមការសន្មតរបស់ ប.ក.ក.។
- បានដឹងអំពីស្ថានភាពរបស់នៅដីអាក្រក់ កង្វះខាតអាហារ និងជំងឺ ហើយមិនបាន អន្តរាគមន៍ដើម្បីធ្វើឱ្យស្ថានភាពទាំងនោះប្រសើរឡើង បើទោះបីជាគាត់កាន់មុខតំណែង ជាន់ខ្ពស់ក្តី។
- បានគាំទ្រនិងលើកទឹកចិត្តជាសាធារណៈឱ្យមានឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងប្រជាជន នៅក្នុងសន្ទុកបា បទសម្ភាសន៍ នៅក្នុងវគ្គរៀនសូត្រមនោគមវិជ្ជា និងទស្សនកិច្ច ទៅកាន់បណ្តាខេត្ត។

សំណុំរឿង ០០៣

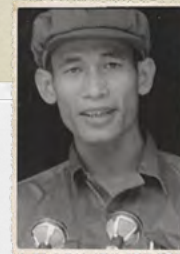
មាស មុត

មាស មុត (កើតឆ្នាំ១៩៣៨) គឺជាមេបញ្ជាការនៃកងទ័ពជើងទឹក (កងពលលេខ ១៦៤) នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងជាលេខាតំបន់ស្វយ័តកំពង់សោម។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិមិនឯកភាពគ្នាថា តើការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងគាត់ គួរបន្តទៅជំនុំជម្រះ ឬយ៉ាងណា ហើយជាលទ្ធផលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងគាត់ ត្រូវបានបញ្ចប់។

ការកឃើញសំខាន់ៗ:

- ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយកងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា ជាពិសេសនៅលើដែនសមុទ្រ និងតាមបណ្តាកោះ និងកំពង់ផែសមុទ្រ។

សំណុំរឿង ០០៣

ស៊ូ ម៉េត

ស៊ូ ម៉េត (ឆ្នាំ១៩៤៨-ឆ្នាំ២០១៣) គឺជាមេបញ្ជាការកងទ័ពជើងអាកាស (កងពលលេខ ៥០២) នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។ គាត់ជាប់ឈ្មោះជាជនសង្ស័យម្នាក់ ប៉ុន្តែបានទទួលមរណភាពនៅក្នុងអំឡុងពេលស៊ើបសួររបស់តុលាការ។

ការកឃើញសំខាន់ៗ:

- ជាប់ពាក់ព័ន្ធនឹងឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយកងទ័ពបដិវត្តន៍កម្ពុជា ជាពិសេសការបោសសម្អាតកងពល ៥០២ និងភូមិភាគបូព៌ា។

សំណុំរឿង ០០៥/០១

អ៊ឹម ចែម

អ៊ឹម ចែម (កើតឆ្នាំ១៩៤៦) គឺជាលេខាស្រុកព្រះនេត្រព្រះ នៅតំបន់ ៥ (ភូមិភាគ ពាយ័ព្យ)។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត បានលើកលែងការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងនឹង អ៊ឹម ចែម ដោយសារគាត់មិនស្ថិតក្នុងចំណោមអ្នកដែល “ទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត” ចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្ម ព្រោះតែតួនាទីរបស់គាត់មានឋានៈទាបជាង។

សំណុំរឿង ០០៥/០២

ហេ អាន

ហេ អាន (ឆ្នាំ១៩៣៣-ឆ្នាំ២០២០) គឺជាលេខាតំបន់៤១ មុនពេលត្រូវបាន តែងតាំងជាអនុលេខាភូមិភាគកណ្តាល។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិមិន ឯកភាពគ្នាថាតើការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងគាត់គួរបន្តទៅជំនុំជម្រះ ឬយ៉ាងណា ហើយជាលទ្ធផលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងគាត់ត្រូវបានបញ្ចប់។

ការកមើញសំខាន់ៗ៖

- ឧក្រិដ្ឋកម្មនានាត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅទីតាំងស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់គាត់។

សំណុំរឿង ០០៥

យឹម ទិត្យ

យឹម ទិត្យ (កើតឆ្នាំ១៩៣៦) គឺជាលេខាតំបន់ ១, ៣ និង៤ (ភូមិភាគពាយ័ព្យ) និងតំបន់ ១៣ (ភូមិភាគនិរតី) និងជាលេខាស្រុកគិរីវង់។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អន្តរជាតិមិនឯកភាពគ្នាថាតើការចោទប្រកាន់ប្រឆាំងគាត់គួរបន្តទៅជំនុំជម្រះ ឬយ៉ាងណា ហើយជាលទ្ធផលកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីប្រឆាំងគាត់ត្រូវបានបញ្ចប់។

ការកមើញសំខាន់ៗ៖

- ឧក្រិដ្ឋកម្មនានាត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងនៅទីតាំងស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់គាត់។

៧. តើជនរងគ្រោះបានចូលរួមចំណែកក្នុង កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតុលាការដោយ របៀបណា?

ជនរងគ្រោះ និងអ្នករស់រានមានជីវិតពីឧក្រិដ្ឋកម្មនៃរបបខ្មែរក្រហម បានចូលរួម នៅ អ.វ.ត.ក. តាមវិធីសំខាន់ៗជាច្រើន៖

(ក) ជា “អ្នកប្តឹង” ដែលផ្តល់ព័ត៌មានអំពីបទពិសោធន៍របស់ពួកគេទៅកាន់ សហព្រះរាជអាជ្ញាដើម្បីប្រើប្រាស់នៅក្នុងការចោទប្រកាន់របស់ខ្លួន។
អ.វ.ត.ក. បានទទួលបណ្តឹងចំនួនជាង ១១.០០០

(ខ) ជា ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលបានគាំទ្រការចោទប្រកាន់ក្នុងអំឡុងពេល ជំនុំជម្រះ និងក្នុងតុលាការ ដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មថ្លែងអំពីទុក្ខ។ ដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាជាភាគីទៅនឹងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងត្រូវបាន តំណាងដោយមេធាវី។

អ.វ.ត.ក. បានទទួលពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៦.៩៣៦ ហើយអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ៣.៩៥៩ បានចូលរួម ក្នុងការជំនុំជម្រះក្នុងនាមជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

(គ) ជា សាក្សី ដែលបានផ្តល់សក្ខីកម្មក្នុងតុលាការអំពីបទពិសោធន៍របស់ខ្លួនក្រោម របបខ្មែរក្រហម។
សាក្សីអង្គហេតុចំនួន ៣១៣ នាក់ បានផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ

(ឃ) តាមរយៈការស្នើសុំ សំណង ផ្លូវចិត្ត និងសមូហភាព ដើម្បីទទួលស្គាល់និង ចងចាំជាផ្លូវការអំពីព្យសនកម្ម ដែលបានទទួលរងគ្រោះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម។
អ.វ.ត.ក. បានអនុម័តយល់ព្រមលើគម្រោងសំណងចំនួន ២៦

(ង) តាមរយៈការចូលរួមក្នុងកម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយ និង វិធានការក្រៅតុលាការ ដែលបានចូលរួម និងអប់រំសាធារណជន និងបានចូលរួមចំណែកក្នុងកិច្ចសន្ទនា អន្តរជំនាន់ និងការចងចាំ។

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីម្នាក់ ផ្តល់សក្ខីកម្មនៅក្នុង សំណុំរឿង ០០២/០២ ទាក់ទងនឹងការធ្វើជាបលើ ជនជាតិចាម ក្នុងអំឡុងពេលនៃរបបខ្មែរក្រហម។

ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ចូលរួមស្តាប់សវនាការខាងក្នុង សាលសវនាការ។

មេធាវីនិងសហមេធាវីនាំមុខតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជួបជាមួយកូនក្តីរបស់ខ្លួន មុនពេលសវនាការ។

វេទិកាថ្នាក់តំបន់មួយ ក្នុងចំណោមវេទិកាថ្នាក់តំបន់ជាច្រើន ដើម្បីគ្រោះយោបល់ជាមួយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងផ្តល់ព័ត៌មានអំពី ការកាត់ក្តីដែលកំពុងដំណើរការ ធ្វើឡើងនៅក្នុងខេត្តស្វាយរៀង ក្នុងឆ្នាំ ២០១១។

៨. តើ អ.វ.ត.ក. បានផ្សព្វផ្សាយដល់ ប្រជាជនប៉ុន្មាននាក់ហើយ?

ដោយសារវត្តមានរបស់ខ្លួននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយជាប្រចាំ អ.វ.ត.ក. បានផ្សព្វផ្សាយដល់ប្រជាជនក្នុងចំនួនដ៏ច្រើន មិនធ្លាប់មាន រហូតដល់ជាង ៦៥៨.០០០ នាក់។

អ្នកទស្សនាជាង ២៤៥.០០០ នាក់ បានមើលដំណើរការស្វែងរកយុត្តិធម៌ នៅក្នុងបន្ទប់សវនាការ អ.វ.ត.ក. រួមមានកសិករមកពីជនបទ សិស្ស និស្សិត និង ឥស្សរជនបរទេសផងដែរ។ សិស្ស និស្សិតចំនួនជាង ២៣០.០០០ នាក់បានចូលរួម ក្នុងដំណើរទស្សនកិច្ចសិក្សាដែលរៀបចំដោយ អ.វ.ត.ក. ចំណែកឯមនុស្សចំនួន ១៨៣.០០០ នាក់ទៀតបានចូលរួមការបញ្ចាំងភាពយន្ត និងបឋកថា។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ អ.វ.ត.ក. បានផ្សព្វផ្សាយលើសពីការគណនានេះ ទៅទៀត។ មនុស្សរាប់មិនអស់បានទទួលផលប្រយោជន៍តាមរបៀបផ្សេងៗគ្នា រួមទាំងជនរងគ្រោះ និងសាក្សី ដែលសំឡេងរបស់ពួកគេត្រូវបានឮជាលើកដំបូង និង កត់ត្រាដោយព្រះរាជអាជ្ញា និងចៅក្រម។ ការរកឃើញ និងឯកសាររបស់ អ.វ.ត.ក. ផ្តល់នូវកំណត់ត្រាផ្នែកប្រវត្តិសាស្ត្រ និងផ្នែកច្បាប់ ដែលមិនអាចកាត់ថ្លៃបាន ដល់សាធារណជនកម្ពុជា និងបរទេស សិស្ស និស្សិត អ្នកអនុវត្ត និងអ្នកសិក្សា ស្រាវជ្រាវ។

កេរដំណែលនៃការរួមចំណែកទាំងនេះនឹងបន្តបម្រើមនុស្សជំនាន់ក្រោយ ជាមួយនឹងព័ត៌មានសំខាន់ៗ ដើម្បីការពារកុំឱ្យមានការកើតឡើងម្តងទៀតនៃអំពើ យោរយៅបែបនេះ។

កម្មវិធីផ្សព្វផ្សាយទៅកាន់សិស្សវិទ្យាល័យពងទឹក ក្នុងឆ្នាំ២០១១។

យុវជនចាមមូស្លីមចំនួន ៥០០នាក់ក្នុងដំណើរ ទស្សនកិច្ច មកកាន់ អ.វ.ត.ក នៅថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០០៨។

សកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយរបស់ អ.វ.ត.ក. នៅត្រមួយ ក្នុងខេត្តកំពង់ធំ កាលពីថ្ងៃទី១ ខែមីនា ឆ្នាំ២០០៧។

ការបញ្ចាំងវីដេអូជាសាធារណៈអំពីការស្វែងរកយោធនបស់ខុប ក្នុងខេត្តកំពង់ធំកាលពីថ្ងៃទី១១ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១០។

៩. តើជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានសំណងដែរឬទេ?

អ.វ.ត.ក. មិនអាចផ្តល់សំណងជាហិរញ្ញវត្ថុដល់ជនរងគ្រោះបានទេ ប៉ុន្តែ អ.វ.ត.ក. ពិតជាបានទទួលស្គាល់ការងារទុក្ខវេទនារបស់ពួកគេ ដោយការអនុម័តយល់ព្រមលើសំណងមួយចំនួន។ ទាំងនេះគឺជាកំណត់ត្រាផ្តើមបែបសង្គម និងវប្បធម៌ ដែលស្នើឡើងដោយដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ជាទម្រង់នៃការដោះស្រាយបែប “ផ្លូវចិត្ត និងសមូហភាព” សម្រាប់ព្យាបាលកម្មដែលបានធ្វើឡើងចំពោះជនរងគ្រោះនៃរបបខ្មែរក្រហម។

គម្រោងសំណងសរុបចំនួន ២៦ ត្រូវបានអនុម័តយល់ព្រមដោយ អ.វ.ត.ក. ជាមធ្យោបាយនៃការចងចាំ ការស្តារនីតិសម្បទា ការអប់រំ និងឯកសារ។ កំណត់ត្រាផ្តើមទាំងនេះត្រូវបានផ្តល់មូលនិធិ និងអនុវត្តដោយសង្គមស៊ីវិល និងស្ថាប័នសាធារណៈផ្សេងៗ។

តើអ្នកដឹងទេ?

សំណងដែលទទួលបានស្គាល់ដោយអង្គជំនុំជម្រះ មាន ៣ ប្រភេទធំៗ៖ គម្រោងទាក់ទងការចងចាំ គម្រោងដែលមានបំណងស្តារនីតិសម្បទា និងគម្រោងដែលមានបំណងធានាមិនឲ្យកើតមានសារជាថ្មី តាមរយៈការចងក្រងឯកសារ និងការអប់រំ។

ការចងចាំ សំដែងការដឹងគុណដល់អ្នកដែលបានបាត់បង់ជីវិត និងគោរពដល់ជនរងគ្រោះ និងអ្នករស់រានមានជីវិត។ វាធ្វើឱ្យយើងសម្លឹងមើលអតីតកាលបានច្បាស់។

ការស្តារនីតិសម្បទា ផ្តល់ឱ្យជនរងគ្រោះនិងអ្នករស់រានមានជីវិតនូវឱកាសទាមទារលេចក្តី ថ្លៃថ្នូររបស់ខ្លួនមកវិញ។ តាមរយៈការទទួលស្គាល់ព្យាបាលដែលពួកគេបានទទួលរងគ្រោះ និងការយល់ចាប់ដែលពួកគេបន្តទទួលរង ប្រវត្តិរបស់ជនរងគ្រោះត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយសង្គម និងយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរ ដែលចូលរួមចំណែកដល់ការសះស្បើយក្នុងសង្គម។

ការចងក្រងឯកសារ និងការអប់រំ បែរក្បា និងធ្វើឱ្យមានការយល់ដឹងកាន់តែច្បាស់អំពីឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់ខ្មែរក្រហម និងជួយរារាំងមិនឱ្យអំពើហោរហោរកើតមានឡើងវិញម្តងទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងលើសពីនេះ។

ស្វែងយល់បន្ថែមអំពី
គម្រោងសំណង៖

ការចងចាំ

• ការបញ្ចូលឈ្មោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ក្នុងសាលក្រមស្តារ

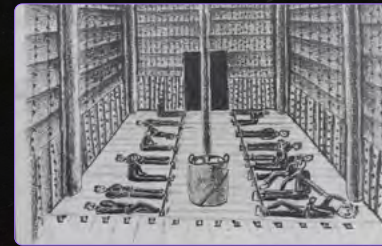
• ការបោះពុម្ពផ្សាយពាក្យសម្តីស្តីអំពីយុទ្ធសាស្ត្រ និងការទទួលស្គាល់ការទទួលខុសត្រូវដោយ កាំង ហ្គេចអិវ ហៅឌុច

• ទិវាជាតិនៃការចងចាំ ២០ ឧសភា

• ស្ថាប័ន “សម្រាប់បុគ្គលដែលមិនមានវត្តមាននៅទីនេះ”

• ផ្ទាំងគំនូរដើម្បីការចងចាំអំពីក្រុងតាចាន់

• ការប្រកួតគាំទ្រតែបទចម្រៀងពេលវេលាដែលត្រូវចងចាំ

• រឿងរ៉ាវមិនធ្លាប់បានគេដឹងរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង ០០២/០២ នៅ អ.វ.ត.ក

មជ្ឈមណ្ឌលគម្រោងឯកសារច្បាប់ពាក់ព័ន្ធនឹង អ.វ.ត.ក. (ម.ត.ប.ច.)

សំណងការស្តារនីតិសម្បទា

Case 002/01

Case 002/02

• វិធីព្យាបាលតាមរបៀបកាចងក្រងជាសក្តិកម្ម

• ក្រុមជួយគាំទ្រខ្លួនឯង

• ការតាំងពិព័រណ៍ចល័ត ស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម និងអ.វ.ត.ក.

• ការបញ្ចូលជំនួញស្តីពីការជម្លៀសដោយបង្ខំ និងទីតាំងសម្លាប់មនុស្សនៅទូលពោធិ៍ជ្រៅនៅក្នុងសៀវភៅណែនាំសម្រាប់គ្រូបង្រៀន

• សៀវភៅគំនូរកម្រងរឿងរ៉ាវដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅចំពោះមុខអ.វ.ត.ក.

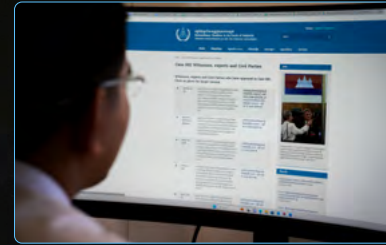
• ការព្យាបាល និងការផ្សព្វផ្សាយតាមរយៈអន្តរាគមន៍ផ្លូវចិត្ត

• ការលើកកម្ពស់សុខភាព និងសុខុមាលភាពផ្លូវចិត្ត និងកាត់បន្ថយហានិភ័យនៃការព្រឹក្រា និងការកាត់ផ្តាច់ពីសង្គម

• ការបោះពុម្ព និងវេចកាយសាលាក្រមសំណុំរឿង ០០២/០០១

• ការផ្សព្វផ្សាយឈ្មោះរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅលើគេហទំព័ររបស់អ.វ.ត.ក.

• "អេប-កម្មវិធីសិក្សាប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម"

ធានាការមិនកើតឡើងសារជាថ្មី តាមរយៈការអប់រំ និងឯកសារ

• មជ្ឈមណ្ឌលសិក្សាសន្តិភាពសហគមន៍សំបាំងក្នុង

• ការតាំងពិព័រណ៍ជាអចិន្ត្រៃយ៍អំពីការជម្លៀសដោយបង្ខំ

• ការអប់រំប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហមតាមរយៈការបណ្តុះបណ្តាល និងសិក្ខាសាលាសម្រាប់លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ និងសាស្ត្រាចារ្យមហាវិទ្យាល័យ

• "ផ្កាស្លាត្រាមអង្គការ"

• "អណ្តើកក្លាហាន"

• សម្លេងពីជនជាតិភាគតិច

• គម្រោងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយសហគមន៍ អំពីប្រជាជនចាមនៅក្រោមបបខ្មែរក្រហម

• ការអប់រំផ្នែកច្បាប់និងសិទ្ធិពលរដ្ឋដល់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាជនជាតិភាគតិចវៀតណាម

១០. តើ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានផ្តល់ ហិរញ្ញប្បទានដោយរបៀបណា?

អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដោយវិភាគទានពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ប្រទេសចំនួន ៣០ សហភាពអឺរ៉ុប និងអង្គការសហប្រជាជាតិ។ គិតត្រឹមពេល បោះពុម្ពផ្សាយនេះ ថវិកាចំនួន ៤០៥ លានដុល្លារអាមេរិកត្រូវបានផ្តល់រួមគ្នាសម្រាប់ ប្រតិបត្តិការរបស់ អ.វ.ត.ក.។

ប្រទេសដែលចូលរួមវិភាគទានច្រើនជាងគឺ ប្រទេសជប៉ុន កម្ពុជា អូស្ត្រាលី សហភាពអឺរ៉ុប និងសហរដ្ឋអាមេរិក (តាមលំដាប់ចំនួនវិភាគទាន)។

តើអ្នកដឹងទេ?

- ថវិកាចំនួន ៤៧ លានដុល្លារអាមេរិក ជាមូលនិធិបានទទួលពីរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា
- ថវិកាចំនួន ២៩០ លានដុល្លារអាមេរិក ជាវិភាគទានស្ម័គ្រចិត្តបានទទួលពីរដ្ឋចំនួន ៣០ និងសហភាពអឺរ៉ុប
- ថវិកាចំនួន ៦៨ លានដុល្លារអាមេរិក ជាប្រាក់ជំនួយបានទទួលពីអង្គការសហប្រជាជាតិ

អង្គជំនុំជម្រះតុលាការកំពូល

អង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូង

អង្គបុរេជំនុំជម្រះ

លើសពីការជំនុំជម្រះ

១១. តើមានអ្វីកើតឡើងពេលនេះ នៅពេលដែល អ.វ.ត.ក. បានបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះ?

អគាររបស់ អ.វ.ត.ក. មានទីតាំងនៅ កណ្តាលរាជធានីភ្នំពេញ ចូលបានជាសាធារណៈ។

រឿងក្តីចុងក្រោយនៅ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានបញ្ចប់នៅខែធ្នូ ឆ្នាំ២០២២ នៅពេលដែល ការកាត់ទោស និងផ្តន្ទាទោស ខៀវ សំផន ពីបទប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំង មនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមត្រូវបានបញ្ជាក់នៅដំណាក់កាលបណ្តឹងសាទុក្ខ។

រាជរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការសហប្រជាជាតិបានយល់ព្រមបន្តធ្វើការជាមួយគ្នា បន្ទាប់ពីការជំនុំជម្រះក្តី លើមុខងារសំខាន់ៗដែលនៅសេសសល់ ដើម្បីរក្សាកេរដំណែល របស់ អ.វ.ត.ក.*។

*សូមមើលសំណួរទី១២ សម្រាប់ព័ត៌មានបន្ថែមស្តីពីមុខងារសេសសល់។

១២. តើ អ.វ.ត.ក. បំពេញមុខងារសេសសល់អ្វីខ្លះ?

បន្ទាប់ពីបញ្ចប់ការជំនុំជម្រះ និងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីតុលាការ អ.វ.ត.ក. បន្តបំពេញមុខងារសេសសល់ខាងក្រោម៖

- ១. ថែទាំ រក្សាទុក និងគ្រប់គ្រងបណ្ណសារតុលាការ រួមបញ្ចូលទាំងការធ្វើចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារឡើងវិញ
- ២. ការការពារសាក្សី និងជនរងគ្រោះ
- ៣. ការគ្រប់គ្រងការអនុវត្តទោស និងការតាមដានការប្រព្រឹត្តចំពោះទណ្ឌិត
- ៤. ការត្រួតពិនិត្យមើលការអនុវត្តការផ្តល់សំណងដែលបានផ្តល់ឱ្យភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
- ៥. ការពិនិត្យមើលទៅលើពាក្យសុំនានា និងដំណើរការនីតិវិធីសើម៉ែទៅលើសាលដីកាស្ថាពរ
- ៦. ការដាក់ទណ្ឌកម្ម ឬបញ្ជូនទៅអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធនូវការជ្រៀតជ្រែកនានាដោយចេតនាក្នុងកិច្ចការរដ្ឋបាលតុលាការ ឬការផ្តល់សក្ខីកម្មក្លែងក្លាយ
- ៧. ការឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើសុំព័ត៌មាន និងសំណើសុំចូលពិនិត្យមើលឯកសារសំណុំរឿង
- ៨. ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដល់សាធារណជនពាក់ព័ន្ធនឹងអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ

មជ្ឈមណ្ឌលធនធានចល័ត អ.វ.ត.ក. ចូលទៅដល់សហគមន៍ទូទាំងប្រទេស និងផ្តល់ព័ត៌មានអំពី អ.វ.ត.ក. សមិទ្ធផល និងគោដ៍ណែនាំរបស់ខ្លួន។

សិស្សានុសិស្ស ដែលធ្វើទស្សនកិច្ចសិក្សា នៅមជ្ឈមណ្ឌលធនធានទទួលបានការធ្វើបទបង្ហាញអំពី អ.វ.ត.ក. និងសមិទ្ធផលរបស់ខ្លួន។

១៣. តើ អ.វ.ត.ក. បន្តគាំទ្រសាក្សី និងជនរងគ្រោះដោយវិធីណា?

តាមរយៈមជ្ឈមណ្ឌលធនធានរបស់ខ្លួននៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងការផ្សព្វផ្សាយចល័ត អ.វ.ត.ក. បន្តការចូលរួមដែលមានស្រាប់របស់ខ្លួនជាមួយជនរងគ្រោះ សាក្សី និង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទូទាំងប្រទេស។ អ.វ.ត.ក. បន្តធ្វើការជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិល និង អង្គការសុខភាពផ្លូវចិត្ត ចែករំលែកព័ត៌មាន និងផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធ។

កិច្ចប្រជុំជាមួយជនបង្គោលដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅខេត្តបាត់ដំបង ក្នុងខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០២៣។

១៤. តើបណ្ណសារ អ.វ.ត.ក. ជាអ្វី?

បណ្ណសារ អ.វ.ត.ក. មានឯកសារទាំងអស់ពីការស៊ើបអង្កេត និងការជំនុំជម្រះ និងបណ្តឹងសាទុក្ខ រួមបញ្ចូលទាំង ភ័ស្តុតាង និងការរកឃើញផ្នែកតុលាការ។

ដោយសារតែសារសំខាន់ជាប្រវត្តិសាស្ត្រ និងតម្លៃផ្នែកច្បាប់របស់ពួកវា ឯកសារទាំងនេះត្រូវបានថែទាំ រក្សាទុក និងគ្រប់គ្រងក្នុងទម្រង់ជាក្រដាស និង ឌីជីថល ស្របតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ និងជាបេតិកភណ្ឌជាតិរបស់ប្រទេសកម្ពុជា។

ឯកសារសំណុំរឿងសាធារណៈអាចចូលប្រើប្រាស់បានដោយផ្ទាល់នៅ មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន អ.វ.ត.ក. នៅភ្នំពេញ ឬលើអ៊ីនធឺណិតតាមរយៈអាសយដ្ឋាន archive.eccc.gov.kh.

តើអ្នកដឹងទេ?

បណ្ណសារ អ.វ.ត.ក. មានជាទម្រង់ឌីជីថលទាំងអស់ និងរក្សាទុកនៅភ្នំពេញ។ វាមាន កំណត់ត្រាជាង ២៣២.០០០ ដែលមានជិត ២,៤ លានទំព័រ រួមបញ្ចូលទាំងសេចក្តីសម្រេច និងដីកាសម្រេចចំនួនជាង ១.៣៤៥ ប្រតិចារិកសវនាការចំនួន ៦៧០ និងវត្ថុតាងរាប់សិបម៉ឺន។

ឯកសាររបស់ អ.វ.ត.ក. ត្រូវបានរក្សាទុក ថែរក្សា និងគ្រប់គ្រងតាមបទដ្ឋាន អន្តរជាតិ ដើម្បីធានាភាពយូរអង្វែងរបស់ឯកសារ។ នេះធានាថា ឯកសារអាច រក្សាទុកបានក្នុងស្ថានភាពបឋម រយៈពេល ១០០ ឆ្នាំ ឬច្រើនជាងនេះ!

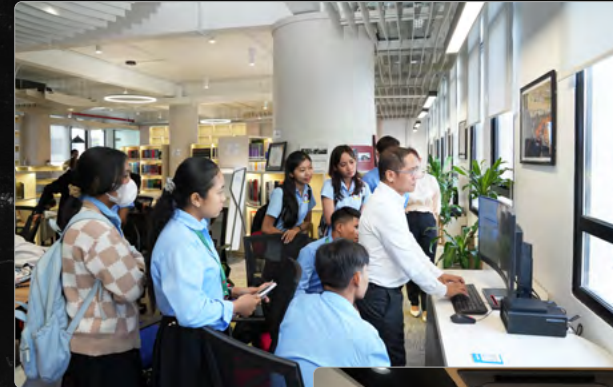
១៥. តើមជ្ឈមណ្ឌលធនធានរបស់ អ.វ.ត.ក. ជាអ្វី?

មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន៖

- ជាច្រកចូលសាធារណៈមកកាន់ អ.វ.ត.ក. រួមមានការចូលប្រើប្រាស់បណ្ណសារ ការបោះពុម្ពផ្សាយ និងឯកសារព័ត៌មានផ្សេងៗ
- ជាកេរដំណែលនៃការជំនុំជម្រះ និងការគាំពារជនរងគ្រោះ
- ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានស្តីពី អ.វ.ត.ក. ទៅកាន់ប្រជាជនកម្ពុជា និងភាគីពាក់ព័ន្ធ អន្តរជាតិ
- មានកម្រងឯកសារយោងពិសេស ដែលមានសៀវភៅ និងសៀវភៅអេឡិចត្រូនិក ចំនួនជាង ១.៨០០ ក្បាល ជាភាសាខ្មែរ អង់គ្លេស និង បារាំង រួមបញ្ចូលទាំងវីដេអូ ជាង ១០០ ស្តីពីប្រវត្តិសាស្ត្រខ្មែរក្រហម ព្រមទាំងរឿងរ៉ាវរបស់ជនរងគ្រោះ និងជនដែលរងផលប៉ះពាល់នោះផងដែរ។
- ជាកន្លែងស្រាវជ្រាវដែលមានកន្លែងធ្វើការ ព្រមទាំងជាទីតាំងសម្រាប់ពិគ្រោះ យោបល់ និងធ្វើការម៉ឺក
- អាចចូលប្រើប្រាស់ជាសាធារណៈដោយឥតគិតថ្លៃ

លោកអ្នកអាចស្វែងរកមកមើលសៀវភៅជាក់លាក់ណាមួយ ក្នុងសម្បត្តិរបស់មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន ដោយមិនគិតថ្លៃ។

លោកអ្នកអាចអញ្ជើញមក មជ្ឈមណ្ឌលធនធាន ដោយផ្ទាល់ ឬសាកសួរតាមរយៈ resourcecentre@eccc.gov.kh

សាលពហុបំណង មានផ្តល់ជាកន្លែងសម្រាប់ការអប់រំ ការបណ្តុះបណ្តាល និង កម្មវិធីចូលរួមនានា។ សូមទាក់ទងមកពួកយើង ដើម្បីស្នើសុំការប្រើប្រាស់នេះ!

១៦. តើ អ.វ.ត.ក. ផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ ដូចម្តេចខ្លះដល់ប្រទេសកម្ពុជា និង ប្រជាជនកម្ពុជា?

អ.វ.ត.ក. បានលាតត្រដាងឱ្យឃើញច្បាស់ពីរយៈកាលដ៏ខ្មៅងងឹតក្នុង ប្រវត្តិសាស្ត្រកម្ពុជា។ វាបានប្រមូលសំឡេងរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងរបបខ្មែរក្រហម និង បានចារឹកទុកនូវកំណត់ត្រាសាធារណៈដែលមិនអាចលុបបំបាត់បាននៃអំពើហោរាយា ដែលបានកើតឡើងក្រោមរបប ៣ឆ្នាំ ៨ខែ ២០ថ្ងៃ។ សំខាន់ វាបានដាក់មេដឹកនាំ របបមួយដែលបានឆក់យកជីវិតប្រជាជនកម្ពុជារាប់លាននាក់ឱ្យទទួលខុសត្រូវ។

ការចងចាំ និងការផ្សះផ្សាស្ថិតនៅយ៉ាងរឹងមាំក្នុងចំណោមកេរដំណែលរបស់ អ.វ.ត.ក.។ សាលាក្តីបានផ្តល់ជាកន្លែងសុវត្ថិភាពសម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជានិយាយអំពីបទពិសោធន៍ ដ៏គួរឱ្យក្តីយន្តាចរបស់ពួកគេ ហើយរួមជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលបានជួយជំរុញកិច្ចសន្ទនា អន្តរជំនាន់ និងការយល់ដឹងអំពីសុខភាពផ្លូវចិត្ត។ ការណ៍នេះជួយដល់ដំណើរការសះស្បើយ របស់ជនរងគ្រោះដែលនៅរស់រានមានជីវិត។

រចនាសម្ព័ន្ធពិសេសតែមួយគត់ និងយុត្តិសាស្ត្រសំខាន់ៗរបស់ អ.វ.ត.ក. បានកំណត់ ប្រទេសកម្ពុជាជាកំរិតសម្រាប់យុត្តិធម៌អន្តរកាល ការទទួលខុសត្រូវក្រោយជម្លោះ និងការ បញ្ចប់និទណ្ឌភាព។

សាធារណជនចូលរួមក្នុងសវនាការបឋមនៃសំណុំរឿង ០០២/០១ នៅថ្ងៃទី៣០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១។

១៧. តើយើងអាចធ្វើអ្វីបានខ្លះដើម្បី ការពារមិនឱ្យមានអំពើហោរាយ កើតមាននាពេលអនាគត ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងលើសពីនេះ?

ចំណេះដឹង និងការអប់រំគឺជាអំណោយដ៏មានតម្លៃបំផុតដែលយើងបន្សល់ទុក
សម្រាប់វិបុលភាបរបស់មនុស្សជំនាន់ក្រោយ។

ជាផ្នែកមួយនៃមុខងារសេសសល់របស់ខ្លួន អ.វ.ត.ក. នឹងបន្តផ្សព្វផ្សាយដល់
សាធារណជនទូទាំងប្រទេសឱ្យបានកាន់តែច្រើន ដើម្បីផ្សព្វផ្សាយពីតំរូវការការងារ
របស់ខ្លួន។ វានឹងចូលរួមជាមួយជនរងគ្រោះនិងអ្នករស់រានមានជីវិត និងយុវជនកម្ពុជា
ដើម្បីធ្វើឱ្យកិច្ចសន្ទនាអន្តរជំនាន់ដែលកំពុងធ្វើនេះ រីកចម្រើនទៅមុខ និងបង្កើត
ការយល់ដឹងអំពីរបៀបដែលកម្ពុជាបានធ្វើក្នុងការដោះស្រាយចំពោះអំពើហោរាយ។

អ.វ.ត.ក. នឹងបន្តលើការគាំទ្រវប្បធម៌នៃការសិក្សា ខណៈដែលលើកកម្ពស់ការ
ចងចាំ ការទទួលស្គាល់ជនរងគ្រោះ និងការម្នឹកអតីតកាល។

ការរក្សាបណ្ណសាររបស់ អ.វ.ត.ក. សម្រាប់អនាគតមនុស្សជំនាន់ក្រោយមាន
សារៈសំខាន់ខ្លាំង ក្នុងការទប់ស្កាត់មិនឱ្យអំពើហោរាយកើតឡើងជាថ្មីម្តងទៀតក្នុង
ប្រទេសកម្ពុជា។ ការផ្សព្វផ្សាយបទពិសោធន៍កម្ពុជាទៅក្រៅប្រទេស ក៏នឹងផ្តល់
អត្ថប្រយោជន៍ដល់ជនរងគ្រោះដែលជាអ្នករស់រានមានជីវិតនៅក្នុងប្រទេសផ្សេងទៀត
ដែលកំពុងប្រឈមនឹងបញ្ហាយុត្តិធម៌អន្តរកាលផងដែរ។

“អ្នកដែលមិនចងចាំអតីតកាល
ងាយនឹងដើរជាន់សាជាថ្មី”

– George Santayana

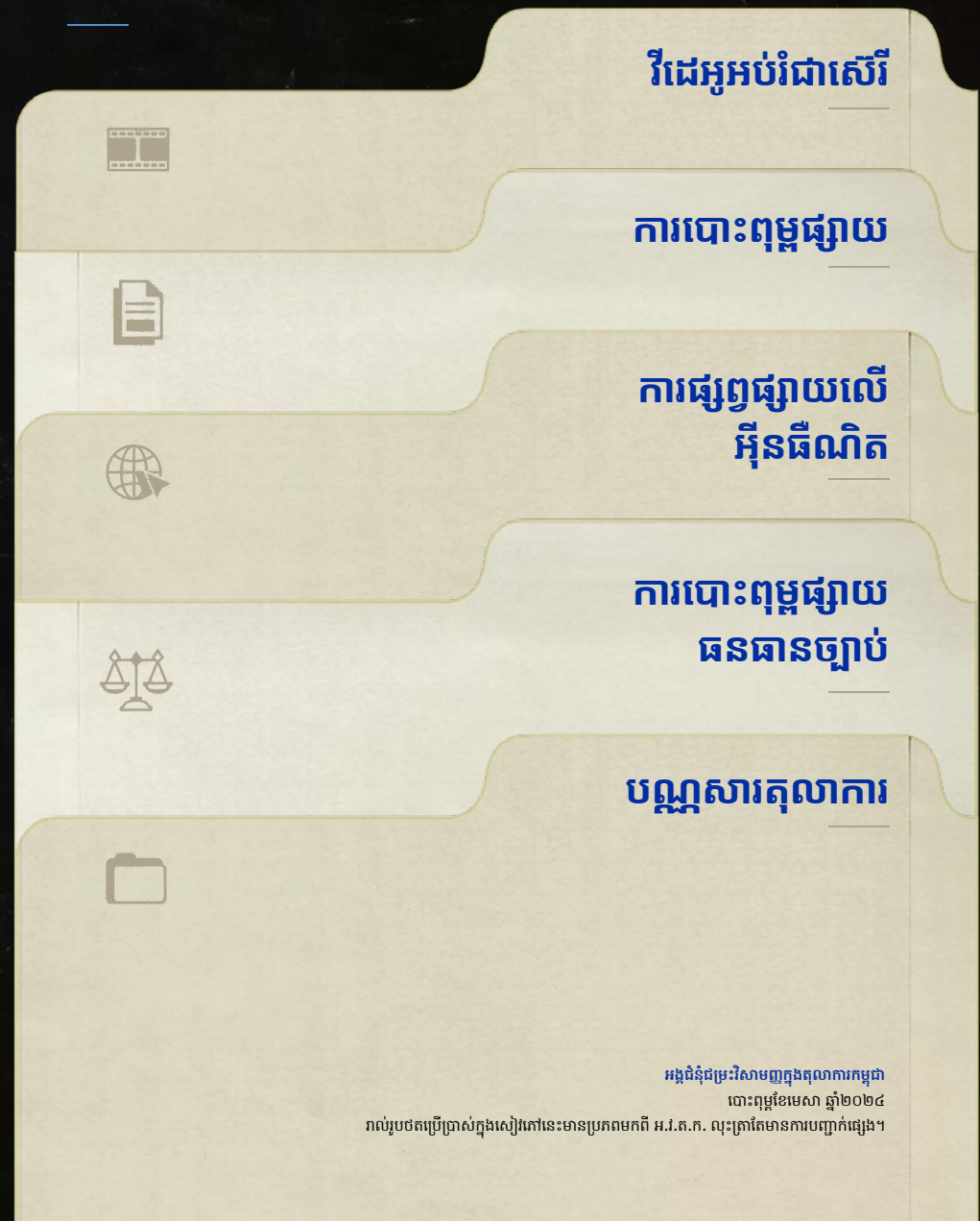

ទិដ្ឋភាពទូទៅនៃសកម្មភាពផ្សព្វផ្សាយ ដល់សិស្សានុសិស្សនៅ
អង្គការដើម្បីការពារយុវជនកម្ពុជា (PSE) នៅថ្ងៃទី១៥ ខែសីហា ឆ្នាំ២០០៩។

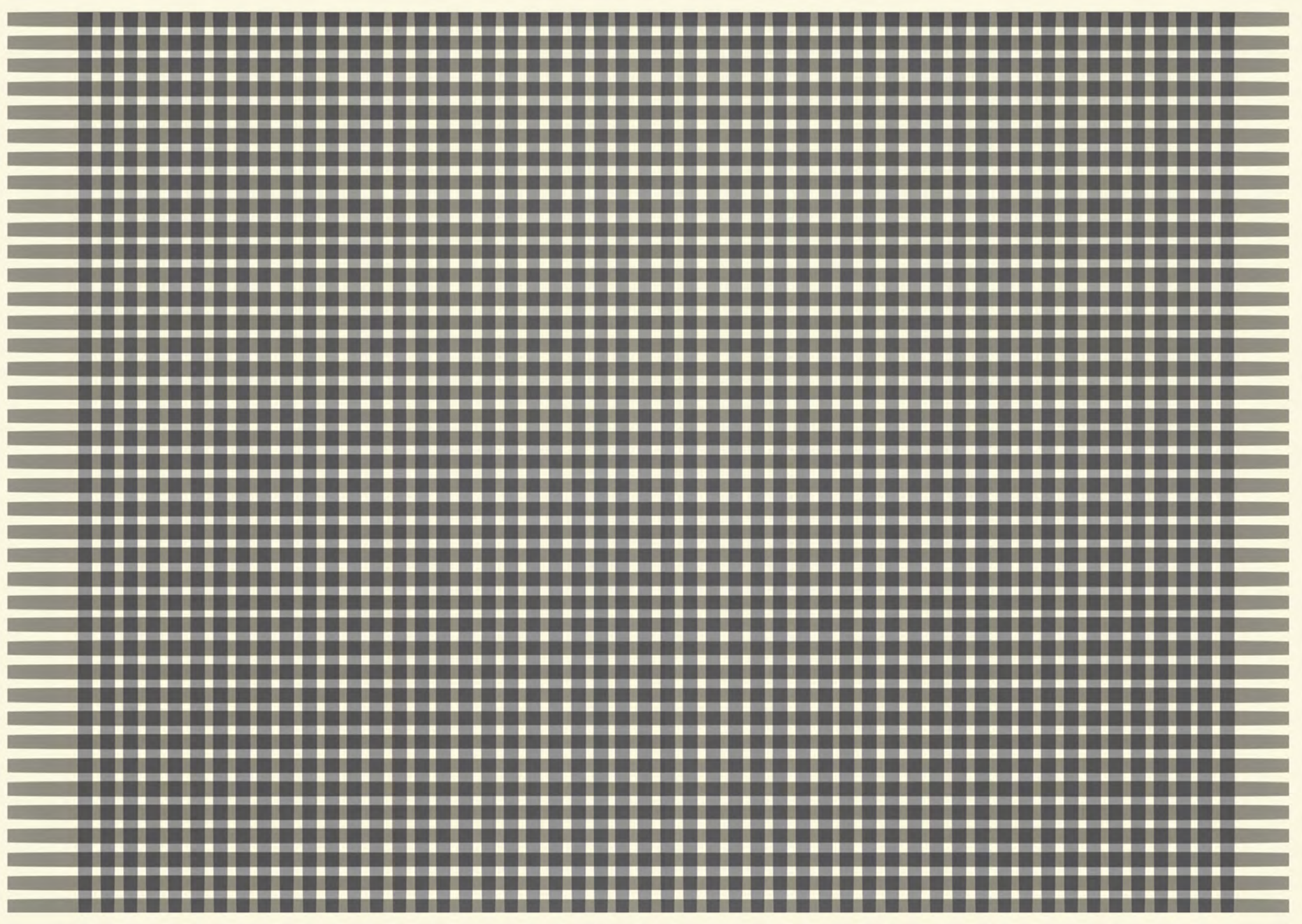
១៨. តើខ្ញុំអាចស្វែងរកព័ត៌មានបន្ថែម ទៀតអំពី អ.វ.ត.ក. និងរបបខ្មែរក្រហម ដោយវិធីណា?

- • លោកអ្នកអាចមកជួបពួកយើងដោយផ្ទាល់នៅ អគារលេខ ៤០ មហាវិថីសហព័ន្ធរុស្ស៊ី (ផ្លូវ ១១០) រាជធានីភ្នំពេញ
 - • ស្វែងយល់បន្ថែមតាមអនឡាញ www.eccc.gov.kh.
 - • សរសេរមកកាន់ពួកយើងតាមរយៈ resource.centre@eccc.gov.kh
 - • ទូរស័ព្ទមកពួកយើងតាមរយៈ **+(៨៥៥) ២៣ ៨៦១ ៥២៥**
 - • ស្វែងរកយើងខ្ញុំតាមបណ្តាញសង្គម៖
	@krtribunal2		@eccckh
	@krtribunal		@krtribunal
	@krtribunal		t.me/eccckh

ការផ្សព្វផ្សាយ ព័ត៌មាន

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា
 បោះពុម្ពខែមេសា ឆ្នាំ២០២៤
 រាល់រូបថតប្រើប្រាស់ក្នុងសៀវភៅនេះមានប្រភពមកពី អ.វ.ត.ក. លុះត្រាតែមានការបញ្ជាក់ផ្សេងៗ

អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញ
ក្នុងតុលាការកម្ពុជា

